

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

EL

ECB-PUBLIC

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 1ης Φεβρουαρίου 2016

σχετικά με την ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων
(CON/2016/5)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 22 Δεκεμβρίου 2015 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του κυπριακού Υπουργείου Οικονομικών για τη διατύπωση γνώμης σχετικά με τρία σχέδια νόμου. Το πρώτο από αυτά αφορά την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων («σχέδιο νόμου περί εξυγίανσης»). Το δεύτερο αφορά τις εργασίες πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων («σχέδιο νόμου περί πιστωτικών ιδρυμάτων»), το δε τρίτο αφορά το σύστημα εγγύησης καταθέσεων και την εξυγίανση πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων («σχέδιο νόμου περί συστήματος εγγύησης καταθέσεων») (εφεξής καλούμενα από κοινού «σχέδια νόμου»).

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στα άρθρα 127 παράγραφος 4 και 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το άρθρο 2 παράγραφος 1 τρίτη και έκτη περίπτωση της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου¹, καθώς τα σχέδια νόμου αφορούν την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) και κανόνες που εφαρμόζονται σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, στο μέτρο που επηρεάζουν σημαντικά τη σταθερότητα χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αγορών. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Σκοπός των σχεδίων νόμου

1.1 Σκοπός των σχεδίων νόμου είναι η ενσωμάτωση της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου² και ορισμένων διατάξεων της οδηγίας 2014/49/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³ στο κυπριακό δίκαιο, από την οποία θα προκύψει ένα νέο πλαίσιο για την ανάκαμψη και την εξυγίανση ορισμένων μορφών οντοτήτων που αναπτύσσουν δραστηριότητα σε χρηματοπιστωτικές αγορές, περιλαμβανομένων των πιστωτικών ιδρυμάτων, των επιχειρήσεων επενδύσεων και των χρηματοδοτικών εταιρειών συμμετοχών που είναι εγκατεστημένες στην Κύπρο. Με την ενσωμάτωση των ανωτέρω διατάξεων θα διασφαλιστεί η

¹ Απόφαση 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων (ΕΕ L 189 της 3.7.1998, σ. 42).

² Οδηγία 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση της οδηγίας 82/891/ΕΟΚ του Συμβουλίου, και των οδηγιών 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2011/35/ΕΕ, 2012/30/ΕΕ και 2013/36/ΕΕ, καθώς και των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ.190).

³ Οδηγία 2014/49/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ.149).

συμμόρφωση του κυπριακού δικαίου προς την ισχύουσα ενωσιακή νομοθεσία στον τομέα αυτόν. Τα σχέδια νόμου ρυθμίζουν τις διαδικασίες που θα εφαρμόζουν οι αρχές όσον αφορά την ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων σε ατομικό επίπεδο και επίπεδο ομίλου.

- 1.2 Η Κύπρος έχει ήδη από το 2013 θεσπίσει ένα άρτιο σχετικό πλαίσιο, πριν από την έκδοση της οδηγίας 2014/59/ΕΕ και της οδηγίας 2014/49/ΕΕ. Επί του πλαισίου αυτού, καθώς και επί των επακόλουθων τροποποιήσεων του έλαβε χώρα διαβούλευση με την ΕΚΤ⁴. Μετά την υιοθέτηση της οδηγίας 2014/59/ΕΕ ως νέου ευρωπαϊκού πλαισίου για την ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, κατέστη αναγκαία η αντικατάσταση ορισμένων διατάξεων της υφιστάμενης κυπριακής νομοθεσίας από ένα νέο πλαίσιο ενιαίας αντιμετώπισης όλων των ζητημάτων που συνδέονται με την ενδεχόμενη αφερεγγυότητα οντοτήτων στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Για τον λόγο αυτόν, με τα σχέδια νόμου προτείνεται η κατάργηση δύο υφιστάμενων νόμων στον τομέα αυτόν, και συγκεκριμένα των περί εξυγίανσης πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων νόμων του 2013 έως 2014⁵ και του περί σύστασης και λειτουργίας σχεδίου προστασίας καταθέσεων και εξυγίανσης πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων νόμου⁶. Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου περί εξυγίανσης, όλα τα μέτρα εξυγίανσης που βρίσκονται σε ισχύ και είχαν ληφθεί δυνάμει των περί εξυγίανσης πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων νόμων του 2013 έως 2014 θα θεωρούνται ότι είναι μέτρα που λήφθηκαν δυνάμει του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης, μόλις αυτό ψηφιστεί, και θα συνεχίσουν να ισχύουν μέχρις ότου ολοκληρωθούν, ανακληθούν ή ακυρωθούν⁷.
- 1.3 Η ΚΤΚ είναι η αρμόδια αρχή εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο και είχε οριστεί ως εθνική αρχή εξυγίανσης των εν λόγω ιδρυμάτων βάσει του προαναφερόμενου νομοθετικού πλαισίου. Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου περί εξυγίανσης, η ΚΤΚ θα οριστεί και ως αρχή εξυγίανσης για τις επιχειρήσεις επενδύσεων, οι οποίες εποπτεύονται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου.
- 1.4 Τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της η ΚΤΚ περιλαμβάνουν τα προπαρασκευαστικά μέτρα, τα μέτρα έγκαιρης παρέμβασης και τη δυνατότητα απομείωσης ή μετατροπής κεφαλαιακών μέσων. Τα εργαλεία εξυγίανσης μπορούν να εφαρμόζονται, τηρουμένων των αναλογιών, τόσο στα πιστωτικά ιδρύματα όσο και στις επιχειρήσεις επενδύσεων.
- Στα προπαρασκευαστικά μέτρα περιλαμβάνονται τα σχέδια ανάκαμψης και οι συμφωνίες χρηματοπιστωτικής στήριξης ομίλου. Τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα υποχρεούνται να καταρτίζουν σχέδια ανάκαμψης, τα οποία εξετάζει και αξιολογεί η ΚΤΚ, η οποία μπορεί επίσης να απαιτεί την επικαιροποίησή τους⁸. Η αρχή εξυγίανσης ιδρυμάτων που δεν αποτελούν μέρος ομίλου που υπόκειται σε ενοποιημένη εποπτεία είναι υπεύθυνη για την εκπόνηση σχεδίων ανάκαμψης για τα εν λόγω ιδρύματα. Η αρχή εξυγίανσης

⁴ Βλ. γνώμες CON/2013/10 και CON/2014/60. Όλες οι γνώμες της ΕΚΤ δημοσιεύονται στον δικτυακό της τόπο (www.ecb.europa.eu).

⁵ Οι περί εξυγίανσης πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων νόμοι του 2013 έως 2014 (N.17(I)/2013, N.38(I)/2013, N.97(I)/2013 και N.90(I)/2014).

⁶ Ο περί σύστασης και λειτουργίας σχεδίου προστασίας καταθέσεων και εξυγίανσης πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων νόμος (N.16(I)/2013).

⁷ Άρθρο 115 εδάφιο (1) του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης.

⁸ Βλ. άρθρο 23Α του σχεδίου νόμου περί πιστωτικών ιδρυμάτων.

προβαίνει σε αξιολόγηση της δυνατότητας εξυγίανσης των ως άνω ιδρυμάτων, καθώς και των ίδιων των ομίλων.

- Στα μέτρα έγκαιρης παρέμβασης περιλαμβάνονται η επικαιροποίηση και εφαρμογή σχεδίων ανάκαμψης, το αίτημα απομάκρυνσης μελών της διοίκησης και η ειδική διαχείριση.
- Τα μέτρα απομείωσης κεφαλαίου αφορούν την εξουσία απομείωσης ή μετατροπής σε μετοχικό κεφάλαιο των κεφαλαιακών μέσων ιδρύματος που αντιμετωπίζει οικονομικές δυσχέρειες και διαφορετικά θα ήταν μη βιώσιμο, είτε εκτός είτε εντός του πλαισίου εξυγίανσης. Οι ανωτέρω εξουσίες ανήκουν στην ΚΤΚ⁹.
- Όσον αφορά τα μέτρα εξυγίανσης, τα ιδρύματα που τελούν υπό κατάσταση αφερεγγυότητας ή ενδεχόμενης αφερεγγυότητας και πληρούν τις υπόλοιπες προϋποθέσεις εξυγίανσης τίθενται υπό εξυγίανση και κατά συνέπεια: α) οι μετοχές, τα μέσα ιδιοκτησίας, τα περιουσιακά στοιχεία, τα δικαιώματα ή οι υποχρεώσεις τους μπορούν να μεταβιβαστούν σε αγοραστή· β) οι μετοχές ή άλλα μέσα ιδιοκτησίας τους μπορούν να μεταβιβαστούν σε μεταβατικό ίδρυμα· γ) τα περιουσιακά στοιχεία, τα δικαιώματα ή οι υποχρεώσεις τους μπορούν να μεταβιβαστούν σε εταιρεία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων· ή/και δ) μπορούν να υποστούν διάσωση με ίδια μέσα¹⁰. Με την επιφύλαξη του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹¹, η απόφαση της ΚΤΚ να θέσει ένα ίδρυμα υπό εξυγίανση ή να αναλάβει άλλη δράση εξυγίανσης υπόκειται σε προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Οικονομικών στις περιπτώσεις που η απόφαση έχει άμεσο δημοσιονομικό αντίκτυπο ή συστημικές συνέπειες¹². Η ΚΤΚ μπορεί να απαιτεί από τα ιδρύματα να καταβάλλουν όλα τα λειτουργικά έξοδα και δαπάνες με τα οποία βαρύνεται κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων και εξουσιών της, όπως διοικητικές και λειτουργικές δαπάνες, έξοδα για νομικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες και έξοδα ανάθεσης εργασιών σε τρίτους¹³.

1.5 Για την επίτευξη των σκοπών εξυγίανσης θα υπάρχει ταμείο εξυγίανσης. Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου περί συστήματος εγγύησης καταθέσεων, θα υπάρχει ταμείο εξυγίανσης πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων (εφεξής «ταμείο εξυγίανσης»), το οποίο είναι ένα από τα ταμεία του οποίου η διαχείριση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του συστήματος εγγύησης καταθέσεων και εξυγίανσης πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων που λειτουργεί στην Κύπρο (εφεξής «ΣΕΚ»)¹⁴. Από την 1η Ιανουαρίου 2016 οι εισφορές που τα εγκατεστημένα στην Κύπρο πιστωτικά ιδρύματα καταβάλλουν

⁹ Άρθρο 30 εδάφιο (1) του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης και άρθρο 32Δ του σχεδίου νόμου περί πιστωτικών ιδρυμάτων.

¹⁰ Άρθρο 42 του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης.

¹¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2014, περί θεσπίσεως ενιαίων κανόνων και διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στον πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης και τροποποίησης του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 (ΕΕ L 225 της 30.7.2014, σ.1).

¹² Άρθρο 4 του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης.

¹³ Άρθρο 8 του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης.

¹⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 4 εδάφιο (1) παράγραφος (β) του σχεδίου νόμου περί συστήματος εγγύησης καταθέσεων ένας από τους σκοπούς του ΣΕΚ είναι «η χρηματοδότηση, μέσω του Ταμείου Εξυγίανσης, της εφαρμογής μέτρων εξυγίανσης όπως προνοείται στον παρόντα Νόμο και στους περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμους». Το κυπριακό ΣΕΚ ιδρύθηκε βάσει του περί σύστασης και λειτουργίας σχεδίου προστασίας καταθέσεων και εξυγίανσης πιστωτικών και άλλων ιδρυμάτων νόμου (Ν.16(Ι)/2013) και άλλων σχετικών νόμων και κανονισμών. Για τη συνοπτική περιγραφή του ΣΕΚ βλ. παράγραφο 1.4 της γνώμης CON/2013/10. Το σχέδιο νόμου περί συστήματος εγγύησης καταθέσεων σκοπεί στην τροποποίηση του νομικού πλαισίου προκειμένου να ενσωματώσει τις διατάξεις της οδηγίας 2014/59/ΕΕ και της οδηγίας 2014/49/ΕΕ στην Κύπρο.

στο ταμείο εξυγίανσης έχουν μεταφερθεί στο ενιαίο ταμείο εξυγίανσης της Ένωσης σύμφωνα με τις διατάξεις της συμφωνίας για τη μεταφορά και την αμοιβαιοποίηση των εισφορών στο ενιαίο ταμείο εξυγίανσης¹⁵. Το ΣΕΚ, το οποίο αποτελεί ξεχωριστή νομική οντότητα, διαχειρίζεται το ταμείο εξυγίανσης, το ταμείο εγγύησης καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων και το ταμείο εγγύησης καταθέσεων συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Τα ταμεία διοικούνται από ανεξάρτητη πενταμελή επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από τον διοικητή της ΚΤΚ, ο οποίος προεδρεύει της επιτροπής, δύο υπαλλήλους της ΚΤΚ και δύο υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών¹⁶. Τα ταμεία χρηματοδοτούνται από: α) τακτικές εκ των προτέρων εισφορές και έκτακτες εκ των υστέρων εισφορές που εισπράττονται από ιδρύματα αδειοδοτημένα στην Κύπρο· β) δάνεια ή άλλες μορφές χρηματοδοτικής στήριξης από πιστωτικά ιδρύματα, χρηματοδοτικά ιδρύματα ή τρίτα μέρη, σε περίπτωση που τα ποσά που συγκεντρώθηκαν δεν επαρκούν για την κάλυψη των ζημιών και των εξόδων εξυγίανσης· και γ) έσοδα από κυρώσεις και ρευστοποίηση περιουσιακών στοιχείων.

- 1.6 Σύμφωνα με την αρχή περί μη επιδείνωσης της θέσης των πιστωτών, μέτοχοι ή πιστωτές που στο πλαίσιο εξυγίανσης έχουν υποστεί μεγαλύτερες ζημιές από όσες θα υφίσταντο κατά την εκκαθάριση υπό κανονικές διαδικασίες αφερεγγυότητας δικαιούνται την καταβολή της διαφοράς από το ταμείο εξυγίανσης¹⁷. Η ΚΤΚ υποχρεούται να διασφαλίζει για τον σκοπό αυτόν τη διενέργεια ξεχωριστής αποτίμησης από ανεξάρτητο πρόσωπο το συντομότερο δυνατό μετά τη δράση εξυγίανσης¹⁸.
- 1.7 Διαδικαστικές προϋποθέσεις διασφαλίζουν ότι τα μέτρα εξυγίανσης κοινοποιούνται δεόντως και ότι οι αρχές που εμπλέκονται στην εξυγίανση, καθώς και το προσωπικό τους, υπόκεινται σε καθεστώς εμπιστευτικότητας. Η ΚΤΚ, ως αρχή εξυγίανσης, και οι άλλες αρμόδιες αρχές υποχρεούνται να συνεργάζονται μεταξύ τους. Επίσης, όλες οι αρμόδιες αρχές που εμπλέκονται στην εξυγίανση υποχρεούνται να παρέχουν η μία στην άλλη, κατόπιν αιτήματος, όλες τις σχετικές πληροφορίες για τους σκοπούς της άσκησης των καθηκόντων τους. Η ΚΤΚ εξουσιοδοτείται να επιβάλλει διοικητικά μέτρα και διοικητικές κυρώσεις για παράβαση του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης και των μέτρων που λαμβάνονται βάσει αυτού¹⁹.
- 1.8 Ο διοικητής της ΚΤΚ, ο Υπουργός Οικονομικών, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της ΚΤΚ και το προσωπικό της ευθύνονται μόνο για πράξεις που έγιναν με κακή πίστη, από βαριά αμέλεια ή δόλο²⁰. Η ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των ανώτατων διοικητικών στελεχών οντοτήτων, π.χ. μεταβατικού ιδρύματος ή εταιρείας διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, η οποία απορρέει από την εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης, καθώς και η ευθύνη άλλου τυχόν προσώπου το οποίο είναι εξουσιοδοτημένο να ενεργεί για την ΚΤΚ βάσει του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης, περιορίζεται και αυτή στη βαριά αμέλεια, την κακή πίστη και τον δόλο²¹.

¹⁵ Άρθρο 11 εδάφιο (2) του σχεδίου νόμου περί συστήματος εγγύησης καταθέσεων. Η συμφωνία διατίθεται στον δικτυακό τόπο του Συμβουλίου (www.consilium.europa.eu).

¹⁶ Άρθρο 6 εδάφιο (2) και μέρος III του σχεδίου νόμου περί συστήματος εγγύησης καταθέσεων.

¹⁷ Άρθρο 77 του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης.

¹⁸ Άρθρο 76 εδάφιο (1) παράγραφος (α) του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης.

¹⁹ Άρθρο 108 του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης.

²⁰ Άρθρο 111 του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης.

²¹ Άρθρο 112 του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης. Ο κατά τα ανωτέρω περιορισμός της ευθύνης συνεχίζει να ισχύει και μετά τον τερματισμό του διορισμού ή την ολοκλήρωση του έργου τους.

2. Γενικές παρατηρήσεις

- 2.1 Η ΕΚΤ χαιρετίζει τα σχέδια νόμου, καθώς αυτά ενισχύουν τα εργαλεία και τις διαδικασίες που διαθέτει η ΚΤΚ για τη λήψη αποτελεσματικών προληπτικών μέτρων, την έγκαιρη παρέμβαση και την αποτελεσματική εξυγίανση σύμφωνα με το κοινό πλαίσιο εξουσιών παρέμβασης, κανόνων και διαδικασιών που προβλέπονται στην οδηγία 2014/59/ΕΕ.
- 2.2 Η ΕΚΤ τονίζει, ωστόσο, ότι δεν διατυπώνει γνώμη ως προς το εάν τα σχέδια νόμου ενσωματώνουν αποτελεσματικά την οδηγία 2014/59/ΕΕ και την οδηγία 2014/49/ΕΕ στο κυπριακό δίκαιο. Αντ' αυτού, η ΕΚΤ επικεντρώνεται στις διατάξεις εκείνες που ενδεχομένως να έχουν αντίκτυπο στις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα της ΚΤΚ ως κεντρικής τράπεζας και ως μέλους του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), καθώς και στις διατάξεις που ενδεχομένως επηρεάζουν τα ειδικά καθήκοντα που ανατίθενται στην ΕΚΤ από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου²².
- 2.3 Η ΕΚΤ υπογραμμίζει ότι έχει αναπτύξει κατευθυντήριες οδηγίες, οι οποίες διαλαμβάνονται στις παραγράφους 2.5.1 έως 2.5.3, επί τη βάση των οποίων μπορεί να αποφαίνεται κατά πόσο ορισμένο καθήκον που πρόκειται να ανατεθεί σε εθνική κεντρική τράπεζα του ΕΣΚΤ (ΕθνΚΤ) θα πρέπει να θεωρείται καθήκον κεντρικής τράπεζας ή καθήκον του κράτους για τους σκοπούς της αξιολόγησης της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης κατά το άρθρο 123 της Συνθήκης ενόψει της ανάθεσης του συγκεκριμένου καθήκοντος²³. Οι εν λόγω κατευθυντήριες οδηγίες εφαρμόζονται σε αμιγώς νέα καθήκοντα, ήτοι καθήκοντα τα οποία δεν υφίσταντο στο παρελθόν ή δεν αποτελούσαν αναπόσπαστο μέρος των ήδη ανατεθέντων στις ΕθνΚΤ καθηκόντων κεντρικής τράπεζας. Τα καθήκοντα που ασκεί σήμερα ορισμένη ΕθνΚΤ ως καθήκοντα κεντρικής τράπεζας δεν αναθεωρούνται με σκοπό την αναταξινόμησή τους, αλλά μπορούν να επαναξιολογούνται εφόσον υπόκεινται σε νομοθετικές τροποποιήσεις ουσίας.
- 2.4 Εν προκειμένω, η ΕΚΤ σημειώνει ότι η ΚΤΚ διαθέτει από το 2013 ευρείες εξουσίες λήψης ειδικών μέτρων εξυγίανσης έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων²⁴. Η ΕΚΤ σημειώνει επίσης ότι το σχέδιο νόμου περί συστήματος εγγύησης καταθέσεων δεν αναθέτει νέα καθήκοντα στην ΚΤΚ σε σχέση με τη λειτουργία του ταμείου εγγύησης καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων και του ταμείου εγγύησης καταθέσεων συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Το σχέδιο νόμου περί εξυγίανσης διευρύνει τις υφιστάμενες εξουσίες και αρμοδιότητες της ΚΤΚ ως αρχής εξυγίανσης πιστωτικών ιδρυμάτων και συμπληρώνει τις αρμοδιότητές της ορίζοντας την και ως αρχή εξυγίανσης των επιχειρήσεων επενδύσεων. Ενώ η ΚΤΚ διαθέτει ισχυρά εργαλεία παρέμβασης σε χρηματοδοτικά ιδρύματα που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες, π.χ. πιστωτικά ιδρύματα και συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία αποτελούν κίνδυνο για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, κυρίως υπό τη μορφή του καθεστώτος ειδικής διαχείρισης, το σχέδιο νόμου περί εξυγίανσης διευρύνει το πεδίο εφαρμογής των μέτρων εξυγίανσης, όπως διάσωση με ίδια μέσα, μεταβατικό ίδρυμα και εταιρεία

²² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2013, για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 287 της 29.10. 2013, σ. 63).

²³ Βλ. παράγραφο 2.3 της γνώμης CON/2015/22.

²⁴ Βλ. γνώμη CON/2013/10.

διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, προκειμένου να εμπίπτουν σε αυτό και οι επιχειρήσεις επενδύσεων. Το σχέδιο νόμου περί εξυγίανσης θα πρέπει επομένως να αξιολογηθεί υπό το πρίσμα της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης.

2.5 Η εκτίμηση, συγκεκριμένα, του κατά πόσο το καθήκον της ΚΤΚ να ενεργεί ως αρχή εξυγίανσης επιχειρήσεων επενδύσεων θα πρέπει να θεωρείται καθήκον κεντρικής τράπεζας ή καθήκον του κράτους επιχειρείται στην παράγραφο 3.4 της παρούσας γνώμης.

2.5.1 Γενικές σκέψεις

Πρώτον, η αρχή της οικονομικής ανεξαρτησίας επιτάσσει ότι τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να οδηγούν τις οικείες ΕθνΚΤ σε κατάσταση ανεπάρκειας των οικονομικών πόρων που απαιτεί η άσκηση των καθηκόντων τους που σχετίζονται με το ΕΣΚΤ ή με το Ευρωσύστημα.

Δεύτερον, τα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας περιλαμβάνουν ιδίως όσα συνδέονται με εκείνα του άρθρου 127 παράγραφοι 2, 5 και 6 της Συνθήκης.

Τρίτον, νέα καθήκοντα που ανατίθενται σε ορισμένη ΕθνΚΤ τα οποία δεν αποτελούν τυπικά καθήκοντα ΕθνΚΤ ή ασκούνται σαφώς εξ ονόματος και προς το αποκλειστικό συμφέρον του κράτους ή άλλων δημόσιων φορέων, θα πρέπει να θεωρούνται κρατικά καθήκοντα. Εν προκειμένω, θα πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των καθηκόντων των ΕθνΚΤ που σχετίζονται με τη ρευστότητα και εκείνων που σχετίζονται με τη φερεγγυότητα. Ενώ για τους σκοπούς της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης η ενίσχυση της φερεγγυότητας συνιστά κρατικό καθήκον, τα καθήκοντα που σχετίζονται με τη ρευστότητα, απώτερος στόχος των οποίων είναι η χρηματοδότηση της οικονομίας, συνιστούν καθήκοντα κεντρικής τράπεζας.

2.5.2 Ειδικές σκέψεις

Τα καθήκοντα εξυγίανσης μπορούν να θεωρηθούν καθήκοντα κεντρικής τράπεζας, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υπονομεύουν την ανεξαρτησία της ΕθνΚΤ σύμφωνα με το άρθρο 130 της Συνθήκης. Ωστόσο, η εκπλήρωση των εν λόγω καθηκόντων από τις κεντρικές τράπεζες δεν επιτρέπεται να εκτείνεται και στη χρηματοδότηση ταμείων εξυγίανσης ή άλλων τέτοιου είδους χρηματοπιστωτικών μηχανισμών, καθώς τα ανωτέρω αποτελούν καθήκοντα του κράτους²⁵. Τούτο τελεί υπό την επιφύλαξη της δυνατότητας: α) παροχής βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης σε συστήματα εγγύησης καταθέσεων υπό ορισμένες προϋποθέσεις από τις κεντρικές τράπεζες· και β) παροχής επείγουσας στήριξης ρευστότητας από τις ΕθνΚΤ σε φερέγγυα πιστωτικά ιδρύματα.

Ένα σημαντικό κριτήριο για τον χαρακτηρισμό ενός νέου καθήκοντος ως κρατικού είναι επομένως ο αντίκτυπός του στη θεσμική, οικονομική και προσωπική ανεξαρτησία της ΕθνΚΤ. Ειδικότερα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα.

Πρώτον, θα πρέπει να εξετάζεται εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος δημιουργεί ανεπαρκώς διαχειρίσιμες συγκρούσεις συμφερόντων σε σχέση με υφιστάμενα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας, χωρίς κατ' ανάγκη να τα συμπληρώνει. Εφόσον προκύπτει σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ υφιστάμενων και νέων καθηκόντων, θα πρέπει να προβλέπονται ικανοποιητικές δικλείδες μετριασμού της προκειμένου αυτή να αντιμετωπίζεται επαρκώς. Η συμπληρωματικότητα μεταξύ νέων και υφιστάμενων καθηκόντων κεντρικής τράπεζας δεν θα πρέπει, ωστόσο, να ερμηνεύεται

²⁵ Βλ. παράγραφο 2.3.2 της γνώμης CON/2015/22.

διασταλτικά, οδηγώντας στη δημιουργία μιας αλυσίδας παρεπόμενων καθηκόντων αόριστης διάρκειας. Η συμπληρωματικότητα θα πρέπει μάλιστα να εξετάζεται και από την άποψη της χρηματοδότησης των καθηκόντων αυτών.

Δεύτερον, θα πρέπει να εξετάζεται εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος χωρίς τη διάθεση πρόσθετων οικονομικών πόρων είναι δυσανάλογη σε σχέση με τις οικονομικές και οργανωτικές δυνατότητες της ΕθνΚΤ και μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ικανότητά της να ασκεί αποτελεσματικά τα υφιστάμενα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας.

Τρίτον, θα πρέπει να εξετάζεται εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος συνάδει προς το θεσμικό πλαίσιο της ΕθνΚΤ από την άποψη της ανεξαρτησίας και λογοδοσίας της κεντρικής τράπεζας.

Τέταρτον, θα πρέπει να εξετάζεται εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος εγκυμονεί ουσιαστικούς οικονομικούς κινδύνους.

Πέμπτον, θα πρέπει να εξετάζεται εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος εκθέτει τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων των ΕθνΚΤ σε πολιτικούς κινδύνους οι οποίοι είναι δυσανάλογοι και ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στην προσωπική τους ανεξαρτησία και, ιδίως, στο εχέγγυο της θητείας τους κατά το άρθρο 14.2 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

- 2.5.3 Η διατύπωση οποιασδήποτε οριστικής κρίσης ως προς τον χαρακτηρισμό ενός καθήκοντος που ανατίθεται σε ΕθνΚΤ ως καθήκοντος κεντρικής τράπεζας ή ως κρατικού καθήκοντος θα πρέπει να έχει ως γνώμονα τη σκοπούμενη διασφάλιση συνέπειας στην εφαρμογή της απαγόρευσης νομισματικής χρηματοδότησης εντός του Ευρωσυστήματος και του ΕΣΚΤ στον βαθμό που εφαρμόζεται στα μέλη του.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1 Ο ρόλος του Υπουργού Οικονομικών στο πλαίσιο λήψης αποφάσεων για εξυγίανση

Το σχέδιο νόμου περί εξυγίανσης προβλέπει ότι, με την επιφύλαξη του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 806/2014, η απόφαση της ΚΤΚ να θέσει ορισμένο ίδρυμα υπό εξυγίανση ή να αναλάβει άλλες δράσεις εξυγίανσης υπόκειται στην προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Οικονομικών στις περιπτώσεις που έχει άμεσο δημοσιονομικό αντίκτυπο ή συστημικές συνέπειες²⁶. Το σχέδιο νόμου περί εξυγίανσης ορίζει επίσης ότι το διοικητικό συμβούλιο της ΚΤΚ έχει την ευθύνη για την άσκηση των αρμοδιοτήτων και των εξουσιών της αρχής εξυγίανσης σύμφωνα με τον συγκεκριμένο νόμο και τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 806/2014²⁷. Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται συνεπώς ότι η έγκριση του υπουργού μπορεί μόνο να απαιτείται πριν η αρχή εξυγίανσης αναλάβει δράση εξυγίανσης η οποία έχει άμεσο δημοσιονομικό αντίκτυπο ή συστημικές συνέπειες και όχι όταν το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης λαμβάνει απόφαση εξυγίανσης σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 806/2014. Συνεπώς, η έγκριση του αρμόδιου υπουργού δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να καθυστερεί ή να παρακωλύει την ανάληψη αποτελεσματικής δράσης εξυγίανσης από το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης.

²⁶ Βλ. υποσημείωση 12.

²⁷ Άρθρο 4 εδάφιο (1) του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης.

3.2 Συμπληρωματική χρηματοδότηση ταμείων των οποίων η διαχείριση υπάγεται στο ΣΕΚ

Το σχέδιο νόμου περί συστήματος εγγύησης καταθέσεων προβλέπει ότι τα ταμεία μπορούν να χρηματοδοτούνται με δάνεια και άλλες μορφές χρηματοπιστωτικής στήριξης σε περίπτωση που οι τακτικές εκ των προτέρων εισφορές και οι έκτακτες εκ των υστέρων εισφορές δεν είναι αμέσως προσβάσιμες ή δεν επαρκούν²⁸. Ωστόσο, το σχέδιο νόμου περί συστήματος εγγύησης καταθέσεων δεν διευκρινίζει περαιτέρω: α) τα χρηματοδοτικά ιδρύματα ή τα τρίτα μέρη που επιτρέπεται να παρέχουν χρηματοπιστωτική στήριξη· β) τον χαρακτήρα των κατάλληλων ρυθμίσεων χρηματοπιστωτικής στήριξης· ή γ) τους όρους και τις προϋποθέσεις των εν λόγω ρυθμίσεων. Όπως η ΕΚΤ έχει επανειλημμένως δηλώσει στο παρελθόν, σύμφωνα με την αρχή της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης, οι ΕθνΚΤ δεν επιτρέπεται να χρηματοδοτούν ταμεία εξυγίανσης. Όταν ορισμένη ΕθνΚΤ ενεργεί ως αρχή εξυγίανσης, δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να αναλαμβάνει ή να χρηματοδοτεί υποχρεώσεις μεταβατικού ιδρύματος ή εταιρείας διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων²⁹. Στο ίδιο πνεύμα, εθνική νομοθετική διάταξη η οποία προβλέπει ότι ΕθνΚΤ του ΕΣΚΤ χρηματοδοτεί σύστημα εγγύησης καταθέσεων είναι συμβατή προς την αρχή της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης κατά το άρθρο 123 της Συνθήκης μόνον εφόσον πληρούνται ορισμένες περιοριστικές προϋποθέσεις, ήτοι η χρηματοδότηση έχει βραχυχρόνιο χαρακτήρα, αποσκοπεί στην αντιμετώπιση επειγουσών καταστάσεων, υπαγορεύεται για λόγους προστασίας της συστημικής σταθερότητας και οι συναφείς αποφάσεις παραμένουν στη διακριτική ευχέρεια της ΕθνΚΤ³⁰. Η ΕΚΤ υποθέτει ότι οι εν λόγω προϋποθέσεις θα πληρούνται όσον αφορά οποιαδήποτε πιθανή εμπλοκή της ΚΤΚ στις ρυθμίσεις εναλλακτικής χρηματοδότησης του ΣΕΚ.

3.3 Διαρθρωτικές ρυθμίσεις εντός της ΚΤΚ προκειμένου να διασφαλίζεται η οργανωτική ανεξαρτησία και να αποφεύγονται συγκρούσεις συμφερόντων

Για τους σκοπούς της τήρησης της αρχής της οργανωτικής αυτονομίας, αναμένεται από την ΚΤΚ να λάβει μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται η οργανωτική ανεξαρτησία μεταξύ των καθηκόντων που αφορούν τη διαχείριση κρίσεων και των λοιπών καθηκόντων της, καθώς και να θεσπίσει μηχανισμούς συνεργασίας και συντονισμού μεταξύ των διαφορετικών εμπλεκόμενων δομών και αρχών.

3.4 Ανάθεση νέων καθηκόντων εξυγίανσης στην ΚΤΚ

Πέραν της διεύρυνσης των υφιστάμενων εξουσιών της ΚΤΚ όσον αφορά την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων σύμφωνα με την οδηγία 2014/59/ΕΕ, το σχέδιο νόμου περί εξυγίανσης ορίζει την ΚΤΚ ως αρχή εξυγίανσης των επιχειρήσεων επενδύσεων, διευρύνοντας τις υφιστάμενες αρμοδιότητές της κατά τρόπο ώστε αυτές να περιλαμβάνουν και την εξουσία να προτείνει τη θέση επιχειρήσεων επενδύσεων υπό εξυγίανση και να λαμβάνει μέτρα εξυγίανσης για τέτοιου είδους οντότητες. Υπό το

²⁸ Βλ. άρθρο 15 παράγραφος (β) του σχεδίου νόμου περί συστήματος εγγύησης καταθέσεων. Στην περίπτωση εξυγίανσης ομίλου, το άρθρο 13 εδάφιο (2) του εν λόγω σχεδίου νόμου προβλέπει ότι το ΣΕΚ μπορεί να συνάπτει δάνεια ή να λαμβάνει άλλες μορφές στήριξης από ιδρύματα ή τρίτα μέρη ή να εγγυάται οποιαδήποτε δάνεια συνάπτονται από χρηματοδοτικές ρυθμίσεις σε επίπεδο ομίλου.

²⁹ Βλ. Έκθεση της ΕΚΤ για τη σύγκλιση του 2014, σ. 46.

³⁰ Βλ. Έκθεση της ΕΚΤ για τη σύγκλιση του 2014, σ. 45. Βλ. επίσης παράγραφο 3.2 της γνώμης CON/2015/40, παράγραφο 4.1 της γνώμης CON/2015/17, παράγραφο 2.2 της γνώμης CON/2014/86 και παράγραφο 3.1.3 της γνώμης CON/2011/76.

πρίσμα των κατευθυντήριων οδηγιών που διαλαμβάνονται στις παραγράφους 2.5.1 έως 2.5.3, πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο τα νέα καθήκοντα και αρμοδιότητες της ΚΤΚ στον τομέα αυτόν θα μπορούσαν να αποτελέσουν παραβίαση της αρχής της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης.

3.4.1 Αρχή της οικονομικής ανεξαρτησίας

Η αρχή της οικονομικής ανεξαρτησίας συνεπάγεται ότι οι ΕθνΚΤ πρέπει να διαθέτουν επαρκείς πόρους, από οργανωτική και οικονομική άποψη, για να ασκούν όχι μόνο τα καθήκοντά τους που αφορούν το ΕΣΚΤ, αλλά και τα εθνικά τους καθήκοντα³¹. Εν προκειμένω, η ΕΚΤ σημειώνει ότι βάσει των διατάξεων των σχεδίων νόμου η ΚΤΚ μπορεί υπό την ιδιότητά της ως αρχή εξυγίανσης να απαιτεί από τα ιδρύματα να καταβάλλουν όλα τα λειτουργικά έξοδα και δαπάνες με τα οποία βαρύνεται κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων και εξουσιών της, προκειμένου να διασφαλίζεται η οικονομική ανεξαρτησία της³².

3.4.2 Σχέση με τα καθήκοντα που αναφέρονται στο άρθρο 127 παράγραφοι 2, 5 και 6 της Συνθήκης

Τα διοικητικά καθήκοντα εξυγίανσης θεωρούνται καθήκοντα που αφορούν τα αναφερόμενα στο άρθρο 127 παράγραφος 5 της Συνθήκης, με βάση την παραδοχή ότι τα διοικητικά καθήκοντα εξυγίανσης και τα εποπτικά καθήκοντα αλληλοσυμπληρώνονται. Στην περίπτωση της διεύρυνσης της αρμοδιότητας της ΚΤΚ ώστε να αυτή να περιλαμβάνει και καθήκοντα εξυγίανσης επενδυτικών επιχειρήσεων, μπορεί επίσης να θεωρηθεί ότι τα νέα καθήκοντα αφορούν τα αναφερόμενα στο άρθρο 127 παράγραφος 5 της Συνθήκης, κατ' αναλογία προς τη συμπληρωματικότητα μεταξύ των καθηκόντων εξυγίανσης της ΚΤΚ όσον αφορά πιστωτικά ιδρύματα και συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα και των υφιστάμενων καθηκόντων της όσον αφορά την εποπτεία και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

3.4.3 Άτυπα καθήκοντα

Ορισμένα κράτη μέλη έχουν αναθέσει στην ΕθνΚΤ τους σημαντικό ρόλο στην εξυγίανση πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, είτε ως αρχή εξυγίανσης είτε ως αρμόδια αρχή, στο πλαίσιο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων εξυγίανσης. Η ΕΚΤ χαιρετίζει εν γένει την ανάθεση των συγκεκριμένων καθηκόντων στις ΕθνΚΤ, υπό την προϋπόθεση ότι δεν εμποδίζουν από οικονομική και οργανωτική άποψη την άσκηση των σχετικών με το ΕΣΚΤ καθηκόντων τους³³. Επομένως, τα νέα καθήκοντα της ΚΤΚ όσον αφορά την εξυγίανση επιχειρήσεων επενδύσεων μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελούν τυπικά καθήκοντα κεντρικής τράπεζας, ιδίως αν η κεντρική τράπεζα, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της ΚΤΚ, διαθέτει ήδη εργαλεία παρέμβασης σε πιστωτικά ιδρύματα που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες και παρουσιάζουν κίνδυνο για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

³¹ Βλ. Έκθεση της ΕΚΤ για τη σύγκλιση του 2014, σ. 36.

³² Βλ. άρθρο 8 του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης.

³³ Βλ. παραγράφους 2.1, 2.3 και 3.2.4 της γνώμης CON/2015/22, παράγραφο 4.1 της γνώμης CON/2014/60, παράγραφο 2.1 της γνώμης CON/2013/73, παράγραφο 2.3 της γνώμης CON/2011/72, παράγραφο 2.2 της γνώμης CON/2011/83 και παράγραφο 2.2 της γνώμης CON/2011/39.

3.4.4 Άσκηση καθηκόντων εξ ονόματος και προς το αποκλειστικό συμφέρον του κράτους ή άλλων δημόσιων φορέων

Παρόλο που η ΚΤΚ ορίζεται ως η μόνη αρχή εξυγίανσης και λαμβάνει σχετικά μέτρα ενεργώντας ως διοικητική αρχή κατά την άσκηση δημόσιων καθηκόντων στο όνομά της και όχι για λογαριασμό άλλης αρχής, υποχρεούται, πριν θέσει υπό εξυγίανση πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα ή αναλάβει άλλη δράση εξυγίανσης να λάβει έγκριση του Υπουργού Οικονομικών, εάν η απόφαση έχει άμεσο δημοσιονομικό αντίκτυπο ή συστημικές συνέπειες. Η συγκεκριμένη διάταξη ενσωματώνει το άρθρο 3 παράγραφος 6 της οδηγίας 2014/59/ΕΕ και διασφαλίζει ότι η ΚΤΚ διατηρεί τον τελικό έλεγχο κάθε απόφασης που αφορά θέμα εξυγίανσης το οποίο θα μπορούσε να επηρεάσει την οικονομική ανεξαρτησία της. Δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι κατά την άσκηση των σχετικών με την εξυγίανση καθηκόντων της η ΚΤΚ ενεργεί αποκλειστικά προς το συμφέρον άλλου δημόσιου φορέα.

3.4.5 Βαθμός στον οποίο αντιμετωπίζονται περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων με υφιστάμενα καθήκοντα

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και το σχέδιο νόμου περί εξυγίανσης³⁴, η ΚΤΚ θα υιοθετεί και δημοσιοποιεί κάθε σχετικό εσωτερικό κανονισμό προκειμένου να διασφαλίζεται ότι δεν τίθεται ζήτημα σύγκρουσης συμφερόντων και τηρείται η οργανωτική ανεξαρτησία του τμήματος που ασκεί καθήκοντα εξυγίανσης από τις λοιπές αρμοδιότητες της ΚΤΚ. Η ΕΚΤ υποθέτει ότι οι εσωτερικοί κανονισμοί της ΚΤΚ αντιμετωπίζουν επαρκώς πιθανές περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ των καθηκόντων εξυγίανσης και των λοιπών καθηκόντων της ΚΤΚ, ιδίως σε σχέση με την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων. Όσον αφορά τα καθήκοντα της ΚΤΚ σχετικά με την εξυγίανση επιχειρήσεων επενδύσεων, θα πρέπει να αποφεύγεται η σύγκρουση καθηκόντων όταν η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου είναι η εποπτική αρχή των επιχειρήσεων επενδύσεων.

3.4.6 Βαθμός στον οποίον η άσκηση καθηκόντων είναι δυσανάλογη σε σχέση με τις οικονομικές και οργανωτικές δυνατότητες της ΚΤΚ και με την ικανότητά της να ασκεί τα σχετικά με το ΕΣΚΤ καθήκοντά της

Η ανάθεση των συγκεκριμένων καθηκόντων στην ΚΤΚ εγείρει ερωτήματα σχετικά με τις οργανωτικές δυνατότητές της. Η ΚΤΚ θα πρέπει να διασφαλίζει ότι υπάρχουν οι αναγκαίοι πόροι, καθώς και επαρκές προσωπικό και εξειδίκευση, τα οποία αποτελούν ουσιώδη στοιχεία για την άσκηση των νέων καθηκόντων της ως αρχής εξυγίανσης επιχειρήσεων επενδύσεων. Η ΚΤΚ θα πρέπει να διασφαλίζει ότι η ικανότητά της να εκπληρώνει τα σχετικά με το ΕΣΚΤ καθήκοντά της, καθώς και τα υφιστάμενα εποπτικά της καθήκοντα, δεν θα επηρεαστεί από την ανάληψη των νέων καθηκόντων της.

3.4.7 Βαθμός στον οποίον η άσκηση καθηκόντων ενέχει ουσιώδεις χρηματοπιστωτικούς κινδύνους

Το σχέδιο νόμου περί εξυγίανσης ορίζει ότι ο διοικητής της ΚΤΚ, ο Υπουργός Οικονομικών, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της ΚΤΚ και το προσωπικό της ευθύνονται μόνο για πράξεις που εκτελούνται με κακή πίστη, από βαριά αμέλεια ή δόλο.³⁵ Το σχέδιο νόμου περί εξυγίανσης,

³⁴ Άρθρο 6 εδάφιο (3) παράγραφος (β) του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης.

³⁵ Άρθρο 111 του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης.

ωστόσο, δεν προβλέπει το καθεστώς ευθύνης της ΚΤΚ, πράγμα που θα μπορούσε να έχει ως συνέπεια χρηματοπιστωτικούς κινδύνους για την ίδια, εξαιτίας ενδεχόμενων ζητημάτων ευθύνης. Η ΕΚΤ θεωρεί ότι θα ήταν σκόπιμη η ευθυγράμμιση του καθεστώτος ευθύνης της ΚΤΚ με το καθεστώς που διέπει τα ανωτέρω πρόσωπα βάσει του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης.

3.4.8 Συμπέρασμα

Η ΕΚΤ θεωρεί ότι υπάρχουν λόγοι που συνηγορούν υπέρ του χαρακτηρισμού των νέων καθκόντων της ΚΤΚ ως καθκόντων κεντρικής τράπεζας, υπό την έννοια ότι αυτά συμπληρώνουν τα υφιστάμενα καθήκοντά της στους τομείς της εποπτείας και της εξυγίανσης. Το γεγονός ότι η ΚΤΚ μπορεί να απαιτεί από τα ιδρύματα να καταβάλλουν όλα τα λειτουργικά έξοδα και δαπάνες με τα οποία βαρύνεται κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της εγγυάται την οικονομική ανεξαρτησία της. Ωστόσο, η ΚΤΚ θα πρέπει να διασφαλίζει ότι η διεύρυνση των καθκόντων της προκειμένου σε αυτά να περιλαμβάνεται και η εξυγίανση των επιχειρήσεων επενδύσεων, δεν θα επηρεάζει την ικανότητά της να εκτελεί τα σχετικά με το ΕΣΚΤ καθήκοντά της, καθώς και τα εποπτικά της καθήκοντα, και ότι υπάρχουν επαρκείς πόροι και προσωπικό για την εκτέλεση των νέων αρμοδιοτήτων της. Επίσης, το καθεστώς ευθύνης της ΚΤΚ θα πρέπει να ευθυγραμμιστεί με αυτό του διοικητή, του Υπουργού Οικονομικών, των μελών του διοικητικού συμβουλίου της ΚΤΚ και του προσωπικού της προκειμένου να περιοριστεί το ενδεχόμενο να προκύψουν ζητήματα ευθύνης που θα μπορούσαν να αποτελέσουν χρηματοπιστωτικούς κινδύνους για την ΚΤΚ.

3.5 Συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της αρχής εξυγίανσης και άλλων αρμόδιων αρχών, περιλαμβανομένης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου.

Το σχέδιο νόμου περί εξυγίανσης περιέχει διατάξεις σχετικά με τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της ΚΤΚ και των αρμόδιων εποπτικών αρχών, περιλαμβανομένης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, προκειμένου οι οικείες αρχές να εκτελούν τα καθήκοντά τους λαμβάνοντας υπόψη η κάθε μία τον αντίκτυπο των ενεργειών της στην άλλη³⁶. Η ΕΚΤ χαιρετίζει τις εν λόγω διατάξεις, καθώς αυτές θα επιτρέπουν στις οικείες αρχές να εκτελούν τα εκ του νόμου καθήκοντά τους κατά τρόπο συντονισμένο.

3.6 Σχέδια εξυγίανσης

Το σχέδιο νόμου περί εξυγίανσης ορίζει ότι όταν η ΚΤΚ αξιολογεί σχέδια εξυγίανσης συγκεκριμένων ιδρυμάτων δεν πρέπει να θεωρεί δεδομένη τη χορήγηση έκτακτης δημόσιας χρηματοπιστωτικής στήριξης, πλην της χρήσης των πόρων του ταμείου εξυγίανσης. Δεν θα θεωρείται δεδομένη η παροχή γενικής επείγουσας στήριξης ρευστότητας από κεντρική τράπεζα ή ειδικής στήριξης ρευστότητας από κεντρική τράπεζα υπό ασυνήθεις όρους εξασφάλισης, διάρκειας και επιτοκίου³⁷. Παρόλο που αυτό φαίνεται να συνάδει προς τις απαιτήσεις της οδηγίας 2014/59/ΕΕ, η ΕΚΤ τονίζει ότι οι εν λόγω διατάξεις ουδόλως επηρεάζουν την αρμοδιότητα των κεντρικών τραπεζών να αποφασίζουν υπό συνθήκες ανεξαρτησίας και πλήρους διακριτικής ευχέρειας σχετικά με την παροχή ρευστότητας κεντρικής τράπεζας προς φερέγγυα ιδρύματα, τόσο στο πλαίσιο των τακτικών πράξεων νομισματικής πολιτικής όσο και στο πλαίσιο παροχής

³⁶ Βλ. άρθρο 84, άρθρο 85 εδάφια (4) και (5) και άρθρο 89 του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης.

³⁷ Άρθρο 10 εδάφιο (3) παράγραφος (β) και άρθρο 18 εδάφιο (1) παράγραφος (α) του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης.

επείγουσας στήριξης ρευστότητας, εντός των ορίων της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης κατά τη Συνθήκη³⁸.

3.7 Σύσταση μεταβατικού ιδρύματος

Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου περί εξυγίανσης, η ΚΤΚ εγκρίνει τα ιδρυτικά έγγραφα και το καταστατικό του μεταβατικού ιδρύματος (ή της εταιρείας διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων), τον διορισμό των μελών των διοικητικών και εποπτικών του οργάνων, τις αποδοχές αυτών, καθώς και τυχόν ανάθεση αρμοδιοτήτων, μπορεί δε να επιβάλλει περιορισμούς στη δραστηριότητα του εν λόγω ιδρύματος προκειμένου να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με την εφαρμοστέα νομοθεσία περί κρατικών ενισχύσεων. Εν προκειμένω, η ΕΚΤ υπογραμμίζει ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 σχετικά με τις αρμοδιότητες της ΕΚΤ όσον αφορά τη χορήγηση άδειας λειτουργίας σε πιστωτικό ίδρυμα που πρόκειται να εγκατασταθεί σε συμμετέχον κράτος μέλος³⁹, η ΕΚΤ είναι η μόνη αρχή που έχει την εξουσία να χορηγεί την τραπεζική άδεια που απαιτείται προκειμένου το μεταβατικό ίδρυμα να έχει πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων, ανεξαρτήτως του πλαισίου και του μεγέθους του υπό σύσταση ιδρύματος. Επίσης, εάν το μεταβατικό ίδρυμα δεν είναι σε θέση να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας από την προτιθέμενη ημερομηνία έναρξης της λειτουργίας του, η αρχή εξυγίανσης ζητεί προσωρινή εξαίρεση από όλες τις απαιτήσεις ή ορισμένες από αυτές. Ως αρμόδια αρχή, η ΕΚΤ αξιολογεί το αίτημα και, εφόσον αποφασίσει να χορηγήσει την άδεια λειτουργίας, υποδεικνύει το χρονικό διάστημα για το οποίο το μεταβατικό ίδρυμα απαλλάσσεται από τη συμμόρφωση προς τις σχετικές απαιτήσεις⁴⁰.

3.8 Διαπίστωση κατάστασης αφερεγγυότητας ή ενδεχόμενης αφερεγγυότητας

Το σχέδιο νόμου περί εξυγίανσης ορίζει ότι θα πρέπει να λαμβάνει χώρα διαβούλευση με την ΚΤΚ, η οποία ενεργεί ως αρχή εξυγίανσης, προκειμένου να διαπιστωθεί η κατάσταση αφερεγγυότητας ή ενδεχόμενης αφερεγγυότητας ιδρύματος στην περίπτωση που η εθνική αρμόδια αρχή (ΕΑΑ) προβαίνει στην αντίστοιχη διαπίστωση σύμφωνα με την πρώτη επιλογή του άρθρου 32 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 2014/59/ΕΕ⁴¹. Η οδηγία 2014/59/ΕΕ αναθέτει την εκτίμηση της κατάστασης αφερεγγυότητας ή ενδεχόμενης αφερεγγυότητας κατά κανόνα στην αρμόδια εποπτική αρχή, ήτοι στην ΕΚΤ ή στις ΕΑΑ, σύμφωνα με την κατανομή αρμοδιοτήτων βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφοι 1 και 2, το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο ε) και το άρθρο 4 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 και το άρθρο 104 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴², η ΕΚΤ διαθέτει όλες τις εξουσίες των αρμόδιων και εντεταλμένων αρχών βάσει της εφαρμοστέας ενωσιακής νομοθεσίας προκειμένου να διασφαλίζει τη συμμόρφωση των σημαντικών ιδρυμάτων προς τις εν λόγω προϋποθέσεις της ενωσιακής

³⁸ Βλ. παράγραφο 3.2 της γνώμης CON/2012/99 και παράγραφο 3.3 της γνώμης CON/2014/67.

³⁹ Βλ. άρθρα 4 και 14 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013.

⁴⁰ Βλ. άρθρο 41 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/59/ΕΕ.

⁴¹ Βλ. άρθρο 42 εδάφιο (1) παράγραφος (α) του σχεδίου νόμου περί εξυγίανσης.

⁴² Οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 138).

νομοθεσίας⁴³. Σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 7 παράγραφος 2, παράγραφος 4 στοιχείο β) και παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 806/2014, η ΕΚΤ είναι αυτή που εκτιμά, κατόπιν διαβούλευσης με το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (ΕΣΕ), την κατάσταση αφερεγγυότητας ή ενδεχόμενης αφερεγγυότητας όσον αφορά πιστωτικά ιδρύματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του ΕΣΕ για τους σκοπούς της έγκρισης καθεστώτος εξυγίανσης από την 1η Ιανουαρίου 2016.

Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευτεί στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 1 Φεβρουαρίου 2016.

[υπογραφή]

Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ

Mario DRAGHI

⁴³ Βλ. παράγραφο 3.3 της γνώμης CON/2015/19.